

werkt hypnotisch. Worden hier phenyl en verwanten ingevoerd, dan komt de antipyretische en antirheumatische werking: 18. *Euphorine*, d. s. 0.5—2, phenylurethaan; 19. *Thermodines* acetylaethoxy-ph. ur., d. s. 0.3—0.5; 20. *Neurodine*. acetyloxy-ph. ur., d. s. 1 gr.

E. *Hydrazinen*; phenol waarin O is vervangen door N.NH₂ is phenylhydrazine, dat zeer verwoestend op het bloed werkt; 21. *Pyrodine*, acetylphen. hydrazine en 22. *Antithermine*, laevulinezuur-phen.-hydrazine zijn zeer gevaarlijk. Daarentegen is 23 *agathine* (salicyl-aldehyd-methyl-hydrazon), waar dus een alkyl-rest de werking mitigeert, onschadelijk.

F. De *pyrazolonen*; een condensatieproduct van phenylhydrazine en acetazijn-ester wordt pyrazolon genoemd. Wordt de CO groep in deze verbinding tot COOH, dan verdwijnt de antipyretische werking; 24. *Antipyrine* (phenyl. dimethyl-pz.); 25. *Tolypyryne* (tolyl- dimethyl-pz.); 26. *Salipyrine*, d. s. 1—5 gr. en 27. *Tolysal*, salicylaten resp. van 24 en 25; 28. *Pyramidon*, een nieuw middel, dat driemaal sterker zou werken dan antipyrine. In het pz. van deze laatste stof wordt NH₂ ingevoerd.

G. Van *chinoline* zijn 29 *kairine*, 30 *analgeen* en 31 *thalline* afgeleid.

PINKHOF.

INGEZONDEN.

Antwoord aan Dr. VAN STAVEREN

Het schijnt dat wij in „het sanitair toezicht op de prostitutie te Rotterdam” ons gevoelen niet zóó duidelijk hebben uitgedrukt, dat alle aanleiding tot misverstaan is buitengesloten. Althans onze geachte stadgenoot en collega Dr. VAN STAVEREN stelt ons de vraag of afkeuring van het sanitair toezicht te Rotterdam ons niet kan brengen tot het algemeen beginsel: afschaffing van alle sanitair toezicht, waar ook.

Wij willen dus ons standpunt eenigszins nader toelichten.

Beide hebben wij in hetgeen door ons aangaande dit onderwerp is gepubliceerd ons doen kennen als voorstander van sanitair onderzoek. De eerst ondergeteekende o. a. in het *Ned. Tijdschrift voor Geneeskunde* 1892, Deel I, n°. 15, waar hij in een boekaankondiging (Dr. A. BLASCHKO, de verspreiding der syphilis in Berlijn) met nadruk wijst op het wenschelijke van een goed sanitair toezicht. De tweede ondergeteekende formuleert in de „*Monatshefte für Praktische Dermatologie*”, XII Band, 1891, n°. 7, 8 en 9 zijn meening aldus: Der Staat soll:

1°. Nur Solche Aerzte ernennen, die vollständig auf der Höhe der jetzigen Wissenschaft stehen;

2°. Dafür sorgen dass die Anzahl der Untersuchungen nicht zu gross sei, und

3°. behufs der Untersuchung Lokalitäten zur Verfügung stellen, welche mit allen Hilfsmitteln der Wissenschaft versehen und, was sehr wichtig, gut erleuchtet sind. Verder dringt hij er op aan dat de staat het sanitair toezicht in handen zal nemen en dat niet aan Gemeentebesturen overlaten,

Dat aan geen enkele der drie gestelde voorwaarden om een goed sanitair onderzoek in Rotterdam wordt voldaan is den Heer VAN STAVEREN evengoed als ons bekend en eveneens zal hij wel met ons overtuigd zijn dat, onder de bestaande omstandigheden, geen verbetering is aan te brengen. De vraag drong zich dus aan ons op, wat is beter: een toezicht zooals dat nu in werking is of geen toezicht. Het antwoord hebben wij daarop in ons vorig artikel gegeven. Wij kunnen ons niet voorstellen, dat er ook maar één stem zal opgaan om de daar aangewezen daadzaken te verdedigen.

Uit het omgaande blijkt voldoende dat wij niet à fortiori tegen alle toezicht zijn. Hierop dient nog wat nader ingegaan. In de laatste weken is er in verschillende bladen op gewezen dat het ontbreken van sanitair toezicht in Engelsch Indië een enorme uitbreiding der geslachtsziekten bij de bezettingsarmee aldaar tengevolge heeft gehad en een vingerwijzing om uit die leer, in overzeesche gewesten opgedaan, de les te trekken dat het sanitair onderzoek alhier dient te worden behouden, heeft niet ontbroken.

Ons gevoelen is dat men alleen gelijksoortige omstandigheden op dit gebied mag vergelijken en tusschen Indische en West-Europeesche toestanden komt het ons voor dat van gelijksoortigheid geen sprake is. Verder zijn wij van meening dat militaire statistieken niet kunnen dienen om daaruit conclusiën te trekken omtrent den gang van zaken bij civiele bevolking en daarmede hebben wij in Holland en speciëel in Rotterdam hoofdzakelijk te doen. Aan statistieken in het algemeen hechten wij weinig, méér aan datgene wat de praktijk ons en andere specialisten op dit gebied heeft geleerd; en dat is: dat alleen een aan de hoogste eischen beantwoordend toezicht eenigermate kan dienen tot beteugeling van geslachtsziekten en dat een onvoldoend onderzoek meer kwaad dan goed doet. Het publiek wetende dat sanitair onderzoek bestaat komt in de meening dat iedere vrouw, aan dat toezicht onderworpen en wier boekje aantoonde dat ze onderzocht is, gezond is. Met hoe weinig recht die meening bestaat hebben wij in ons vorig artikel aangetoond. Talrijk zijn dan ook de slachtoffers.

Om alle misverstand te voorkomen willen wij hier de eigenlijk overtollige opmerking maken dat in het voorgaande met sanitair toezicht bedoeld is *verplicht* sanitair toezicht; tegen een vrijwillig door de prostituees gevraagd onderzoek zal ook de Heer VAN STAVEREN wel geen bezwaar maken.

In den Rotterdamschen Gemeenteraad is onlangs met overgroote meerderheid van stemmen het voorstel tot verbieden van bordeelen verworpen. Meer succes zou waarschijnlijk een voorstel gehad hebben tot opheffing van het sanitair toezicht, van veel algemeenere strekking (ook van het moreel-religieuse standpunt van Dr. VAN STAVEREN gezien) dan het voorstel tot opheffing van bordeelen, bij wier voortbestaan in allen gevalle van geen inbreuk op de persoonlijke vrijheid sprake is, zooals bij het sanitair toezicht, waar door arbitraire politie-maatregelen het grondwetsartikel, dat ieder Nederlander persoonlijke vrijheid waarborgt, vrijwel tot een non valetur wordt gemaakt.

Rotterdam,
2 Juni 1897.

Dr. T. BROES VAN DORT,
Dr. RIETEMA,